

kan ej heller, synes jeg, være Sømmelighedshensyn, der gøre, at man vil opretholde disse gamle Forbud, thi der er jo intet usømmeligt i, at de, der have kendt den afdøde, levet Livet sammen med ham eller hende, følt og forstaaet Livet sammen med ham eller hende, faa Lov til at udtale deres Indtryk, deres Følelser ved den afdødes Baare. Der er virkelig ingen Grund til at tro, at Venner af den afdøde, som de efterladte ønske skulle sige et Par Ord ved Begravelsen, ville gøre det paa en usømmelig Maade. Derfor børger i alle Tilfælde det, at det er de efterladte, det beror paa, om vedkommende faar Adgang til at sige et Par Ord ved Begravelsen, og der er dog ingen, der ved en afdøds Baare ønsker at lade nogen faa Ordet, som vilde benytte det paa en Maade, der er usømmelig. Tværtimod, jeg synes, vi kunne ikke undlade at se paa, hvad Praksis har ført med sig. Det kan ikke være dette høje Tings Medlemmer ubekendt, at særlig i Kjøbenhavn og vistnok ogsaa ud omkring i vore større Provinsbyer har Overholdelsen af den Bestemmelse, at kun Præsten maa tale ved Begravelsen, ført adskillige Optrin med sig, der have vakt en saadan Forargelse, at man kun kan betegne, hvad der er kommen ud deraf, som Usømmelighed i allerhøjeste Grad. Jeg synes, at langt snarere maa det kunne kaldes eller være nær ved Begrebet Usømmelighed, at det skal være forbeholdt en Medborger, der har den Stilling at være Præst, at tale ved en afdøds Begravelse. Han kender ikke Mænden, ved maaske intet om ham, ved som oftest ikke andet, end hvad der af en eller anden er fortalt ham. Han er da den, som langt daarliger end den afdødes Venner og Livsfæller er i Stand til at sige Sandheden og øve Retfærdighed over for den afdøde. Det forekommer mig derfor, at noget rimeligere, end, som det foreslaas ved disse to Ændringsforslag, at stryge dette gamle Forbud, kan der i Virkeligheden ikke tænkes. Jeg synes, at enhver, der er Ven af Kirken, enhver, der er Ven af det religiøse Liv, burde i denne Sag staa paa Forslagsstillernes Side. Er der noget, der vækker Antipati mod Kirken, er der noget, der gør et stygt Indtryk og ogsaa i sig selv er stygt, saa er det dog vistnok dette, at Kirkens Mænd faa Adgang til og benytte denne Adgang til at haane afdøde, benytte Begravelsen til at haane deres Slægt, deres Venner og i det hele at ødelægge den afdødes Minde. Er der noget, der er stygt, baade religiøst og moralsk

set, er det dette, og det lader sig ikke benægte, at saadanne stygge Optrin ere passerede mere end en Gang, i alt Fald her i Kjøbenhavn. Jeg har haft Lejlighed til at være til Stede ved nogle Begravelser, hvor jeg har set, hvilken Forargelse det har vakt, hvilket overordentlig bittert Indtryk det har gjort paa de tilstedeværende, naar Præsten har bortvist den Fagforeningsfane, som Kammerater af den afdøde ere come med, naar Præsten har nægtet at lade den Fane være til Stede ved Begravelsen, som den afdøde har kæmpet under, har æret og agtet, og som symboliserer den Sag, som han har sat sit Livs Kraft ind paa. Det kan kun gøre et bittert Indtryk paa de tilstedeværende og maa ikke mindst virke saarende paa de efterladte, naar de se en Fane blive haanet paa en saadan hensynsløs Maade, den Fane, som den afdøde, der ligger her, har haft kær og har agtet, som han har viet en Del af sine Kræfter til. Dette kan i Virkeligheden kun saare de efterladte. Der kan ikke tænkes hos dem at komme nogen anden Følelse op, end at de føle sig saarede derved i deres inderste, og at den afdødes Minde og de efterladtes Opfattelse af ham bliver forrykket. Det Hensyn, at Begravelsespladsen skulde bevares for Folkekirken som en Agitationslejlighed, kan jeg ikke tænke mig, er det afgørende, thi det vil dog være inkonsekvent — vi have jo dog Religionsfrihed her i Landet — at sige: Dette Monopol paa ved Begravelsen at agitere for den kirkelige Opfattelse, for Statskirkens Lære, maa bibeholdes her. Det vilde forekomme mig ganske urimeligt af dette Hensyn at ville opretholde Forbudet. Et er nemlig ganske sikkert — det ville ogsaa de ærede Medlemmer af Tinget have erfaret, som have haft Lejlighed til at være til Stede ved Begravelser, hvor Præsten har vist Fane væk eller nægtet Venner af den afdøde at sige et Par Ord — at det ikke har været hverken Kirken eller det religiøse Liv til nogen Gavn. Langt snarere har det stødt mange Mennesker fra, end at det skulde kunne tænkes, at have vundet Tilslutning hos dem, som ere særligt religiøse. Jeg skal derfor henstille til det høje Ting at vedtage de Ændringer, vi foreslaa. Er der noget Omraade, hvor man her ved det forelagte Lovforslag kunde gavne Kirken, er der noget, hvorved man kan komme til at rydde bort, hvad der kan være til Forargelse og kun kan gøre Ulykke, er det her, og jeg vil